

ÚJABB JOGI TERMINOLÓGIAI KÖTET AZ OFFI MŰHELYÉBŐL

Szerkesztői előszó

Az OFFI műhelyében – az elmúlt 154 évben és azóta is folyamatosan – a közfeladat-ellátás során értékes szakmai tudás halmozódott fel, különösen igaz ez a hiteles fordításoknak és a jogszabályfordításoknak köszönhetően feldolgozott igazságügyi terminológiára. A szervezet stratégiai célja, hogy a felhalmozódó tudást megossza, szolgálva ezzel a tudományos érdeklődést, de az állami fordításszolgáltatóban folyó fordítói minőség egyességét is. A fenti gondolatokkal összhangban született meg az OFFI Akadémia – immár szinte külön minisorozatot képező, közel kétszáz jogi terminust tartalmazó – legújabb kiadványa, amelyben holland, orosz, spanyol és portugál nyelven teszünk közzé idegen nyelvi ekvivalenseket. Az OFFI mint szakmai gyakorlóhely működése során mindig nagyon fontosnak tartotta a képzőhelyekkel, a fordítástudomány elméleti szakembereivel és intézményeivel való szoros kapcsolattartást. Ezeknek a szakmai együttműködéseknek köszönhetően több sikeres tudományos nemzetközi konferenciát szerveztünk és több tartalmas tudományos kötetben osztottuk meg a legújabb kutatási eredményeket. Így különösen örömteli, hogy a kötet ötlete a felsőoktatási képzés oldaláról, a Debreceni Egyetem e kötetben is publikáló oktatójától, Kántor-Faragó Mártától érkezett, ami azt jelzi, hogy az oktatásban és a piacon igény van az OFFI Akadémián belül megjelenő jogi terminusokat, a terminológiai munkát és megközelítést bemutató könyvekre.

A kiadvány elsősorban a jogi terminológia gyakorlati kérdéseivel szembesülő kezdő fordítók, tolmácsok és terminológusok számára szól, ennek köszönhetően hasznosítható a fordítások készítésekor, az oktatásban, továbbá a gyakornoki és a mentori programokban egyaránt. A képzésben is dilemmát okoz, hogy vajon mely jogi fogalmakat és terminusokat érdemes kiemelni, hogy minél jobban felkészülhessenek a nyelvi közvetítők a rájuk váró feladatokra. A kötetben a jogi terminusok kiválasztásakor a vezérelvet a kihívást és egységes kezelést igénylő kulcsterminusok képezték, amelyek esetében különösen jellemző az ekvivalencia részlegessége vagy hiánya. A könyv ugyanis eredetileg abból a tapasztalatból született, amelyre az OFFI egykori lektora és mentorom, dr. Vida Tamás hívta fel a figyelmemet (Tamás–Polácska–Csányi–Siffel 2021): azaz, hogy bizonyos magyar jogi terminusok idegen nyelvi megfeleltetésükkor hasonló terminológiai problémákat vetnek fel. A későbbi szakfordítói, bíróságitolmács-képzésen és terminológusi kurzusokon való oktatásom során fogalmazódott meg bennem egyfajta hiányérzet egy olyan terminológiai kézikönyv iránt, amely gyakorlatias megközelítéssel vezet be az érdeklődőt a jogi fogalmak terminológiai szemléletű megismerésébe.

Egy jogi terminusokat bemutató kiadvány különböző célokat szolgálhat, legyen szó fordításorientált terminológiai, nyelvészeti-szabványosító vagy terminológiastratégiai megközelítésről. A *Bevezetés a jogi terminológiába a terminológus szemüvegén át* c. kötet (Tamás 2017) első kiadása a fordításorientált terminológia szemléletmódja szerint készült, négy nyelven tett közzé idegen nyelvi megfelelőket (angol, német, francia és olasz) és elsősorban didaktikai célokra fókuszált, míg a második kiadásában már az egységesítés és a harmonizálás került előtérbe (Tamás 2019). A *Terminológiastratégia és jogi alapterminusok a szomszédos országok nyelvén* c. könyvben (Tamás–Szoták 2021) az újonnan kidolgozott nyelvek mellett (szlovák, ukrán, román, szerb, horvát és szlovén) megjelent a nyelv- és terminológiapolitika. A köteteket összefonó szál, hogy ugyanazon közel 200 jogi és közigazgatási terminust mutatják be, az utolsó kötet újdonsága azonban az volt, hogy számos határon túli szakértő bevonásával készült, akik a kiadványt nyelv- és terminológiastratégiai tárgyú országtanulmányokkal gazdagították.

A jelenlegi kötet a holland, az orosz, a spanyol és a portugál nyelvi ekvivalensekre fókuszálva mutatja be terminológiai stratégiákat és az érdeklődésre számot tartó ország-specifikus fogalmi jellemzőket, továbbá három országtanulmányban ismerteti a holland, az orosz és a spanyol nyelvi régió nyelv- és terminológiastratégiai környezetét (ez utóbbi röviden kitér a portugál terminológiapolitikai helyzetre is). A szócikkek szerkesztői, lektorai és tanulmányaink szerzői ennél a kötetnél is a szakma kiválóságai, az OFFI belső és külső állományának munkavállalói, tapasztalt fordítók, lektorok, szakértők és egyetemi oktatók. A kötet terminusai már szerepelnek az OFFI IUSTermTM jogi és közigazgatási terminológiai adatbázisában és a fordítómemóriában is, immár tizennégy nyelven gazdagítva annak adatállományát és támogatva azt a fordítástechnológiai környezetet, amelyben a fordítók és lektorok dolgoznak. E kötet megvalósításával a szerkesztők, az OFFI bel- és külfordítói, valamint együttműködő partnereink, nagymértékben hozzájárultak az OFFI intézményfejlesztési stratégiájában megfogalmazott célok – mint például a tudásmegosztás, az egységes minőség, a fordítók terminológiai kiszolgálása stb. – megvalósításához.

Irodalom

- Tamás Dóra Mária 2017. *Bevezetés a jogi terminológiába a terminológus szemüvegén át*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. <http://www.eltereader.hu/kiadvanyok/tamas-dora-maria-bevezetes-a-jogi-terminologiaba-a-terminologus-szemuvegen-at/> (utolsó letöltés: 2021. 06. 17.)
- Tamás Dóra Mária 2019. *Bevezetés a jogi terminológiába a terminológus szemüvegén át*. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó. Második, átdolgozott kiadás. http://www.eltereader.hu/media/2019/05/JogiTerminologia_2kiadas_READER.pdf (utolsó letöltés: 2023. 10. 10.)
- Tamás Dóra Mária – Szoták Szilvia (szerk.) 2021. *Terminológiastratégia és jogi alapterminusok a szomszédos országok nyelvén*. Budapest: OFFI Zrt. <https://www.offi.hu/offi-akademia/kiadvanyaink> (utolsó letöltés: 2023. 10. 10.)

Tamás Dóra Mária – Polácska Edina Katalin – Csányi-Siffel Enikő 2021. Krónika. Vida Tamás. *Fordítástudomány* 21/1: 155–158. <https://ojs3.mtak.hu/index.php/fordtud/issue/view/607/335> (utolsó letöltés: 2023. 10. 10.)

Budapest, 2023. október 16.

DR. TAMÁS DÓRA MÁRIA PhD
VEZETŐ TERMINOLÓGUS